

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Янна Павлова Рускова, ШУ „Епископ Константин Преславски“
на дисертационен труд
за присъждане на образователна и научна степен „доктор“
в област на висше образование 1. Педагогически науки,
професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...,
научна специалност „Методика на обучението по музика“

Автор: Борис Лъчезаров Овнарски

Тема: „Развитие на емоционалната възприемчивост и отзивчивост в обучението по музика на учениците от общообразователното училище“

Необходимата документация и материали за обявената процедура отговарят на изискванията на ЗРАС и съответните правилници.

Изборът на тема и реализирането ѝ в дисертационен труд явно кореспондират с пряката професионална дейност на докторанта, който е учител по музика в общообразователно училище. В основата на представената работа е перманентната за същността на музикалното изкуство, за музикалната психология и за осъществяването на музикално-образователен и възпитателен процес голяма тема за възприемането на музика. Но актуалността е свързана и защитена с реализирането на методичен модел, който свързва съвременното педагогическо, психологическо, музиковедско познание с практическата работа за търсенето на нови посоки за нерешените или недостатъчно реализирани проблемни области. Целите и задачите за възприемането на музика, за развитие и формиране на възприемчивост и отзивчивост у учениците са трудно реализиращи се днес в системата на общообразователното училище. Това произтича както от самата природа на музикалното изкуство (абстрактността му), така и от съвременната интонационна среда, предпочитанията и интересите на учениците, дигитализацията на

заобикалящия ни свят и т.н. Затова всеки опит да се инициират и проведат дейности, които разширяват възможностите за работа в посочените области, които водят до успешни практики и резултати, заслужават адмирации. В този контекст е положителната ми оценка за предложените тема и модел на дисертационен труд – цел, задачи, хипотеза и защитаването им в изследване с аргументиран методически модел за работа, като всичко е разгърнато в 246 страници, с основен текст от 216 страници и приложения.

Теоретичното представяне и обосноваване обхваща възлови за темата понятия и проблемни области, разгледани в психологически, педагогически и методически аспект, през призмата на достатъчно по количество и разнообразие актуални източници, както на български учени и изследователи, така и от световния опит. Възприемане, преживяване, отзивчивост, емоции и емоционалност, предпочитания, нагласи, възрастови особености, музикално-педагогическа практика – специфика и организация, нови държавни образователни стандарти и учебни програми, съвременни информационни и компютърни технологии, са в основата на изградения модел за изследване. Правилно се разкриват и тълкуват техните същности, взаимоотношения, значение за достигане на онази емоционалност на възприемането, която всъщност е в основата на живота на музиката като изкуство, неслучайно – и в основата и на целите и задачите на всички актуални, съвременни документи и схващания за/на музикалната педагогика. Независимо, че не е иновация възможността учителите сами да реструктурират учебен материал, да следват посочен ред на тематика в учебни програми и интерпретирането им според определени учебници, да използват широк кръг от съвременни педагогически технологии, методи и средства, докторантът използва тази положителна практика, съчетаваща традиции и съвременност, и предлага своя методическа система за работа. За целта:

- ✓ се аргументират и използват 9 критерии и съответни показатели, с четири нива за установяване степен на развитие на емоционалната отзивчивост;

- ✓ се използват адекватни методи за статистическо изследване;
- ✓ се разкрива методологически модел за развитие и формиране на емоционална възприемчивост у учениците от 5., 6. и 7. клас на общообразователното училище;
- ✓ се анализират резултати;
- ✓ се извеждат приносни моменти с теоретичен и практико-приложен характер.

При разкриването на цялостната визия и работа по дисертационния труд прави впечатление:

- обвързването на различни подходи за работа с компетентностния подход и ключовите компетентности, което наистина насочва към съвременни тенденции на конкретна работа – възприемането на музика като възможност за цялостно личностно изграждане на ученика, за активност и междупредметност, а не като превес на развитие на музикални способности и натрупване на професионалистични когнитивни такива;
- изграждането, съдържателното насищане и апробиране на методически модел, процесът за реализиране на който преминава през четири нива, в йерархическа структура – всички обвързани с основната емоционална компонента, както и със съответни активни и интерактивни методи, включително и използване на дигитални технологии в музиката, с рефлексивен момент, с оценка и самооценка на постигнати резултати;
- положителните резултати от приложената работа в експерименталната група – явно в резултат от осигурените условия и конкретна дейност;
- свързването на високи положителни резултати с открояване на значението на темпо, динамика, тембър и лад като елементи на музикалната изразност във възприеманата музика; (интересен факт е въвличането в практиката и съответно в диагностициращия текст на неприсъстващо в учебните програми за посочените класове

музикално-изразно средство – лад, което неслучайно отпадна от учебните програми...);

- използването и на дигитални технологии и софтуерни продукти, което е категоричен белег за актуалност, за провокиране на мотивираност, за постигане на добри резултати в избрания път;
- представеният диагностициращ тест – показващ разностранната работа, многоаспектността на предложената методическа система;
- подробният, многостранен анализ на получените резултати и данни от изследването.

В процеса ми на проучване на труда, на проследяване на литература по темата не са открити моменти на плагиатство.

Авторефератът отразява структурните и същностните компоненти на дисертационния труд. Съдържа неговите важни компоненти – изследователски акценти, теоретични предпоставки, резултати от апробирането на методическия модел, изводи и приноси моменти.

Представените три публикации съответстват на темата на дисертационния труд, презентират негови основни моменти.

Дисертантът Борис Овнарски умее да формулира, разкрива, защитава тези и становища; да апробира модел на работа; да го описва според изискванията, да анализира. Изследването притежава своята теоретико-практическа актуалност и приноси моменти.

Това ми дава основание да предложа на уважаемите членове на научното жури да гласуват за присъждането на образователна и научна степен „доктор“ на Борис Овнарски.

07 юни 2019 г.

Рецензент:



(доц. д-р Я. Рускова)